

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-66-00

Druk nr 2014
Warszawa, 19 czerwca 2000 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o Straży Granicznej.

Projekty podstawowych aktów wykonawczych zostaną przekazane niezwłocznie po zakończeniu prac nad ich przygotowaniem.

Pragnę jednocześnie poinformować, że projekt ustawy zawiera przepisy dostosowujące polskie prawodawstwo do prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

U S T A W A

z dnia 2000 r.

o zmianie ustawy o Straży Granicznej.

Art. 1. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1993 r. Nr 12, poz. 52, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 124, poz. 583, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1999 r. Nr 110, poz. 1255) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Nazwa „Straż Graniczna”, jej skrót „SG” oraz znak graficzny Straży Granicznej przysługuje wyłącznie formacji, o której mowa w ust. 1.

1b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór znaku graficznego Straży Granicznej uwzględniając w nim wizerunek orła białego ustalony dla godła państwowego oraz ustalając kolorystykę tego znaku.”,

b) w ust. 2:

- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności:

a) przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanych z jej oznakowaniem oraz dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej,

b) przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 133 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego skarbowego,

c) przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz przedmiotów określonych w przepisach o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy, o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o ochronie dóbr kultury, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych,

- d) przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126),”

- pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) wykonywanie postanowień umów międzynarodowych w zakresie właściwości Straży Granicznej,”

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Straż Graniczna jest właściwa w sprawach rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.”;

2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego oraz państwowe i inne jednostki organizacyjne są obowiązane współdziałać z organami Straży Granicznej oraz zapewnić im niezbędne warunki do wykonywania zadań określonych w ustawie.”;

3) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony granicy państwowej oraz kontroli ruchu granicznego jest Komendant Główny Straży Granicznej, nadzorowany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.”;

4) w art. 3 ust. 2, 3, 5 i 6, art. 7a, art. 11 ust. 4, art. 12 ust. 1, art. 21, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 36 ust. 3, art. 44, art. 53 ust. 2, art. 60 ust. 2, art. 72 ust. 3, art. 75 ust. 2, art. 94, art. 118 ust. 3, art. 120 ust. 3, art. 141 ust. 2 i w art. 151 ust. 4 użyte w różnych przypadkach wyrazy „Minister Spraw Wewnętrznych” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw wewnętrznych”;

5) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Do zakresu działania Komendanta Głównego Straży Granicznej należy w szczególności:

- 1) kierowanie prowadzonymi przez Straż Graniczną działaniami w zakresie ochrony granicy państwowej oraz kontroli ruchu granicznego,
- 2) analizowanie zagrożeń bezpieczeństwa granicy państwowej,
- 3) wykonywanie obowiązków głównego pełnomocnika granicznego Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) inicjowanie oraz przygotowywanie projektów aktów normatywnych dotyczących ochrony granicy państwowej oraz kontroli ruchu granicznego,
- 5) nadawanie regulaminów organizacyjnych komendom oddziałów Straży Granicznej oraz jednostkom organizacyjnym Komendy Głównej Straży Granicznej, a także nadawanie statutów ośrodkom szkolenia Straży Granicznej,
- 6) organizowanie i określanie zasad szkolenia zawodowego funkcjonariuszy oraz pracowników Straży Granicznej,

- 7) sprawowanie nadzoru nad terenowymi organami Straży Granicznej oraz nad ośrodkami szkolenia Straży Granicznej,
- 8) udział w przygotowaniu projektu budżetu państwa w zakresie dotyczącym Straży Granicznej, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- 9) współdziałanie w zakresie realizowanych zadań z właściwymi organami państwowymi, jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami społecznymi,
- 10) prowadzenie współpracy międzynarodowej z organami i instytucjami właściwymi w sprawach ochrony granic państwowych.”;

6) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji lub stanu wojny z powodu zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jednostki organizacyjne Straży Granicznej mogą zostać włączone w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rada Ministrów w porozumieniu z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób włączenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku określonym w ust. 1 oraz organy właściwe w tych sprawach.

Rozporządzenie powinno określić właściwość organów wojskowych oraz Straży Granicznej w sprawach dotyczących włączenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w skład Sił Zbrojnych, podmioty uprawnione do podejmowania decyzji w tych sprawach oraz zakres podporządkowania służbowego funkcjonariuszy Straży Granicznej właściwym organom wojskowym.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady współdziałania Straży Granicznej z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ochrony granicy państwowej oraz organy właściwe w tych sprawach.

Rozporządzenie powinno określić organy Straży Granicznej oraz organy wojskowe właściwe w sprawach współdziałania, jego podstawowe formy, w szczególności w przypadku zagrożenia nienaruszalności granicy państwowej.”;

7) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Terenowymi organami Straży Granicznej są:

- 1) komendanci oddziałów Straży Granicznej,
 - 2) komendanci strażnic, granicznych placówek kontrolnych i dywizjonów Straży Granicznej.
2. Komendanta oddziału Straży Granicznej powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej. Zastępcę komendanta oddziału Straży Granicznej powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej.
 3. W razie zwolnienia stanowiska komendanta oddziału, Komendant Główny Straży Granicznej, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków

komendanta oddziału, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jego zastępcy lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

4. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez komendanta oddziału, Komendant Główny Straży Granicznej, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków komendanta jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.
5. Komendanta strażnicy, komendanta granicznej placówki kontrolnej i dywizjonu Straży Granicznej oraz ich zastępców powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej.
6. W razie zwolnienia stanowiska komendanta strażnicy, komendanta granicznej placówki kontrolnej lub komendanta dywizjonu, właściwy komendant oddziału, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta strażnicy, granicznej placówki kontrolnej lub dywizjonu, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.
7. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji komendanta strażnicy, komendanta granicznej placówki kontrolnej lub komendanta dywizjonu, właściwy komendant oddziału, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, nie dłużej jednak niż na 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków komendanta strażnicy, granicznej placówki kontrolnej lub dywizjonu jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.
8. Komendanci oddziałów, strażnic oraz granicznych placówek kontrolnych i dywizjonów Straży Granicznej są przełożonymi wszystkich podległych im funkcjonariuszy.”;

8) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a. 1. Komendant Główny Straży Granicznej wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu urzędu - Komendy Głównej Straży Granicznej, zwanej dalej „Komendą Główną”.

2. Komendanci oddziałów, strażnic, granicznych placówek kontrolnych oraz dywizjonów wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im urzędów – komend oddziałów, strażnic, granicznych placówek kontrolnych i dywizjonów.
3. W stosunku do pracowników zatrudnionych w Komendzie Głównej zadania dyrektora generalnego urzędu przewidziane w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1225) wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej.”;

9) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi oddziały Straży Granicznej uwzględniając nadanie im nazwy, określenie siedziby oraz terytorialnego zasięgu działania.

2. Komendant Główny Straży Granicznej, w drodze zarządzenia,;

- 1) tworzy i znosi strażnice, graniczne placówki kontrolne oraz dywizjony, a także określa ich terytorialny zasięg działania,
 - 2) określa liczbę i rodzaj etatów w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej,
 - 3) określa szczegółowy zakres zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizację Komendy Głównej, komend oddziałów, strażnic, granicznych placówek kontrolnych i dywizjonów.
3. Komendant Główny Straży Granicznej może, w drodze zarządzenia, tworzyć i znosić ośrodki szkolenia oraz określać ich organizację i zakres działania.
4. Komendanta ośrodka szkolenia powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej. Komendant ośrodka szkolenia jest przełożonym wszystkich podległych mu funkcjonariuszy.”;

10) dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. W postępowaniu administracyjnym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Straży Granicznej, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, organami wyższego stopnia są:

- 1) w stosunku do komendanta strażnicy, granicznej placówki kontrolnej oraz dywizjonu Straży Granicznej - komendant oddziału Straży Granicznej,
- 2) w stosunku do Komendanta Granicznej Placówki Kontrolnej Warszawa-Okęcie – Komendant Główny Straży Granicznej,
- 3) w stosunku do komendanta oddziału Straży Granicznej – Komendant Główny Straży Granicznej.”;

11) po art. 7b dodaje się art. 7c w brzmieniu:

„Art. 7c. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii przedstawicieli zainteresowanego kościoła lub związku wyznaniowego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób sprawowania działalności duszpasterskiej w Straży Granicznej, w zakresie określonym w odrębnych przepisach.”;

12) w art. 9:

a) w ust. 1 wyrazy „w zakresie określonym ustawą o ochronie granicy państwowej oraz innymi ustawami” zastępuje się wyrazami „w zakresie określonym w art. 1 ust. 2 pkt 4 i w ust. 2a”,

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Straż Graniczna, w celu realizacji ustawowych zadań, ma prawo korzystać z informacji o osobie, uzyskanych przez Policję, Urząd Ochrony Państwa i Inspekcję Celną w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych.”,

c) ust. 2 skreśla się,

d) w ust. 5 wyrazy „godności obywateli oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka” zastępuje się wyrazami „godności oraz przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela”,

e) w ust. 6 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Funkcję głównego pełnomocnika granicznego pełni Komendant Główny Straży Granicznej”.

f) w ust. 7 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) zakres oraz szczegółowe zasady szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej,”;

13) w art. 9b:

a) w ust. 2 i 3 wyrazy „art. 7a ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz. U. Nr 106, poz. 491, z 1997 r. Nr 70, poz. 443, Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 131, poz. 860)”;

b) w ust. 4 po wyrazie „wynagrodzenie” stawia się kropkę, a wyrazy „wyplacane z funduszu operacyjnego” skreśla się,

c) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Koszty podejmowanych przez Straż Graniczną czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz wynagrodzenia osób, o których mowa w ust. 1, w zakresie których, ze względu na ochronę określoną w art. 9c ust. 1, nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych i rachunkowości, pokrywane są z tworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.”;

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, stanowiące tajemnicę państwową, zasady tworzenia i gospodarowania funduszem operacyjnym”;

14) w art. 9c:

a) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do udzielania Straży Granicznej w granicach swojej właściwości niezbędnej pomocy w zakresie wydawania i zabezpieczania dokumentów, o których mowa w ust. 2.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, określi w drodze rozporządzenia, szczególne zasady i tryb wydawania i posługiwania się, a także przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2, uwzględniając rodzaje dokumentów i cel w jakim są wydawane, organy i osoby uprawnione do wydawania, posługiwania się i przechowywania dokumentów, czas na jaki są wydawane dokumenty, czynności zapewniające ochronę dokumentów oraz sposób ich przechowywania i ewidencji.”;

15) w art. 9d wyrazy „art. 7a ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra (Dz.U. Nr 106, poz. 491, z 1997 r. Nr 70, poz. 443, Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 131, poz. 860)”;

16) art. 9e otrzymuje brzmienie:

„Art. 9e. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez Straż Graniczną w celu zapobieżenia lub wykrycia przestępstw umyślnych, ściganych z oskarżenia publicznego, oraz ustalenia ich sprawców, a także uzyskania i utrwalenia dowodów przestępstw:

- 1) określonych w art. 264 Kodeksu karnego,
- 2) określonych w art. 270-275 Kodeksu karnego w zakresie dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej,
- 3) skarbowych, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz przedmiotów określonych w przepisach o oznaczaniu wyrobów znakami skarbowymi akcyzy, o broni, amunicji oraz o materiałach wybuchowych, a także o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 5) określonego w art. 103 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz.U. Nr 114, poz. 739 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126),
- 6) określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- 7) ściganych na mocy umów międzynarodowych,

gdy inne środki, w szczególności, o których mowa w art. 218 § 1 i art. 237 § 1 Kodeksu postępowania karnego, okazały się bezskuteczne albo zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że będą nieskuteczne lub nieprzydatne, sąd okręgowy, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego lub na pisemny wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego miejscowo prokuratora okręgowego, może w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę organu Straży Granicznej składającego wniosek.
3. W przypadkach nie cierpiących zwłoki, gdy mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może zarządzić, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nie udzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisyjnego zniszczenia materiałów, zgromadzonych podczas jej stosowania.

4. Sąd okręgowy może zezwolić, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, na odstąpienie od zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 3, jeżeli stanowią one dowód popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1.
5. W przypadku zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej lub oskarżonego, we wniosku organu Straży Granicznej o zarządzenie kontroli operacyjnej zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.
6. Kontrola operacyjna jest prowadzona niejawnie i polega na:
 - 1) kontrolowaniu treści korespondencji,
 - 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek,
 - 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych przy pomocy sieci telekomunikacyjnych.
7. Wniosek organu Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie przez sąd kontroli operacyjnej, powinien zawierać w szczególności:
 - 1) numer sprawy, a jeżeli został ustalony, również jej kryptonim,
 - 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej,
 - 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej albo prawdopodobnej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków,
 - 4) dane osoby, wobec której stosowana będzie kontrola operacyjna i wskazanie miejsca jej stosowania,
 - 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej, o której mowa w ust. 6.
8. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd okręgowy może, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny zarządzenia tej kontroli.
9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd okręgowy, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej prowadzonej przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 8.
10. Do wniosków, o których mowa w ust. 3, 4, 8 i 9, stosuje się odpowiednio ust. 7.

11. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 3, 4, 8 i 9, sąd okręgowy rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznaniem tych wniosków są wykonywane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i przedstawiciel organu Straży Granicznej wnioskującego o zarządzenie kontroli operacyjnej.
12. Przedsiębiorcy prowadzący działalność telekomunikacyjną w sieciach publicznych są obowiązani do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Straż Graniczną kontroli operacyjnej.
13. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.
14. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, informuje właściwego prokuratora, o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli.
15. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje właściwemu prokuratorowi wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.
16. Osobie, w stosunku do której była stosowana kontrola operacyjna, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej.
17. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej, materiały nie zawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego, przechowuje się po zakończeniu kontroli przez okres 2 miesiące, a następnie dokonuje się ich protokolarnego, komisyjnego zniszczenia. Zniszczenie materiałów zarządza organ Straży Granicznej, który wnioskował o zarządzenie kontroli operacyjnej.
18. Na postanowienia sądu, w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9 a także na postanowienie sądu w przedmiocie odstąpienia od zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas stosowania kontroli operacyjnej, o którym mowa w ust. 4, przysługuje zażalenie organowi Straży Granicznej, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.
19. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów."

17) po art. 9e dodaje się art. 9f i 9g w brzmieniu:

- „Art. 9f. 1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 228 i 229 Kodeksu karnego, popełnione przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych oraz o przestępstwo określone w art. 264 § 3 Kodeksu karnego, czynności operacyjno-rozpoznawcze, zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej, wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawną nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.
2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w ust. 1, mogą polegać także na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.
3. Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może zarządzić, na czas określony, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego miejscowo prokuratora okręgowego, którego bieżąco informuje o wynikach przeprowadzonych czynności. Prokurator może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.
4. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, jednorazowo przedłużyć stosowanie czynności, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny ich zarządzenia.
5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, pojawią się nowe okoliczności istotne dla sprawdzenia uzyskanych wcześniej, wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora, zarządzić kontynuowanie czynności przez czas oznaczony po upływie okresów, o których mowa w ust. 4.
6. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być stosowane środki techniczne umożliwiające uzyskiwanie i utrwalanie treści informacji oraz obrazu lub dźwięku.
7. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje prokuratorowi okręgowemu wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, z wnioskiem o wszczęcie postępowania kar-

nego. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

- Art. 9g. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych w celu udokumentowania przestępstw, o których mowa w art. 9e ust. 1, albo ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej może zarządzić niejawne nadzorowanie wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.
2. O zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie właściwego miejscowo prokuratora okręgowego, który może nakazać zaniechanie czynności w każdym czasie.
 3. Organ Straży Granicznej, o którym mowa w ust. 1, bieżąco informuje prokuratora okręgowego o wynikach przeprowadzonych czynności.
 4. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje państwowe oraz przedsiębiorcy są obowiązani dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub w części.
 5. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego, Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej przekazuje prokuratorowi okręgowemu wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1, w razie potrzeby z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.
 6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów."

18) po art. 10 dodaje się art. 10a i 10b w brzmieniu:

- "Art. 10a. 1. Straż Graniczna, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 9e, może uzyskiwać informacje, w tym także tajne i poufne, gromadzić je, sprawdzać oraz przetwarzać.

2. Straż Graniczna może pobierać, gromadzić i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych odciski linii papilarnych, zdjęcia oraz dane, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136), o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, a także o osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swą tożsamość.
 3. Straż Graniczna może uzyskiwać, gromadzić i przetwarzać informacje ze zbiorów danych prowadzonych przez organy władzy publicznej, w tym dane osobowe, w szczególności z Krajowego Rejestru Skazanych oraz z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności. Administratorzy danych gromadzonych w tych rejestrach są obowiązani do ich nieodpłatnego udostępniania.
 4. Organy administracji rządowej lub organy samorządu terytorialnego prowadzące rejestry, o których mowa w ust. 3, mogą, w drodze decyzji, wyrazić zgodę na udostępnianie za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych informacji zgromadzonych w rejestrach jednostkom organizacyjnym Straży Granicznej, bez konieczności składania pisemnych wniosków, jeżeli jednostki te:
 - 1) posiadają urządzenia umożliwiające ustalenie osoby, która uzyskała dane, czasu i celu ich przekazania oraz zakresu uzyskanych danych,
 - 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych przez osoby nieuprawnione, przy ich udostępnianiu za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, oraz
 - 3) wykonują zadania albo prowadzą czynności, których zakres lub specyfika uzasadnia udostępnianie im tych informacji.
- Art. 10b. 1. Dane identyfikujące użytkownika sieci telekomunikacyjnej lub zakończenia sieci, między którymi wykonano połączenie, oraz dane dotyczące uzyskania lub próby uzyskania połączenia między określonymi zakończeniami sieci, a także okoliczności i rodzaj wykonanego połączenia, mogą być ujawnione Straży Granicznej oraz przetwarzane przez Straż Graniczną wyłącznie w celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw.
2. Ujawnienie danych, o których mowa w ust. 1, następuje:
 - 1) na pisemny wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej,
 - 2) na ustne żądanie każdego funkcjonariusza wykonującego czynności służbowe:
 - a) na pisemne polecenie sądu lub prokuratora,
 - b) w celu ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
 - c) związane z prowadzeniem pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa,
 - 3) automatycznie drogą elektroniczną funkcjonariuszom wykorzystującym systemy teleinformatyczne wspomagające przyjmowanie zgłoszeń alarmowych od obywateli.

3. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w dziedzinie telekomunikacji w sieciach publicznych są obowiązani udostępnić na koszt własny dane, o których mowa w ust. 1, funkcjonariuszom, wskazanym we wniosku właściwego organu Straży Granicznej lub funkcjonariuszom, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3.
4. Ujawnienie Straży Granicznej danych, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za pomocą sieci telekomunikacyjnych, bez konieczności składania pisemnych wniosków, jeżeli:
 - 1) sieci te są wyposażone w:
 - a) urządzenia umożliwiające zachowanie informacji kto, kiedy oraz jakie dane uzyskał,
 - b) zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych przez osoby nieuprawnione, przy ich udostępnianiu za pomocą urządzeń teletransmisyjnych,
 - 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych przez jednostki organizacyjne Straży Granicznej zadań albo prowadzonych przez nie czynności.
5. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 1, które zawierają informacje mające znaczenie dla postępowania karnego, Straż Graniczna przekazuje właściwemu prokuratorowi.
6. Materiały uzyskane w wyniku czynności podjętych na podstawie ust. 1, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu.”;

19) w art. 11:

a) w ust. 1:

- pkt 4-6 otrzymują brzmienie:

„4) legitymowania lub ustalania w inny sposób tożsamości osoby,

5) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw oraz doprowadzania ich do właściwego organu Straży Granicznej,

6) przeszukiwania osób, rzeczy, pomieszczeń i środków transportu w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw,”

- po pkt 6 dodaje się pkt 6a i 6b w brzmieniu:

„6a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych służących do rejestracji obrazu i dźwięku, zdarzeń na drogach oraz w innych miejscach publicznych,

6b) zatrzymywania pojazdów i wykonywania innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w trybie i przypadkach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779,

Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 43, poz. 483) „,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 4-6a, uprawnienia i obowiązki funkcjonariuszy Policji przysługują odpowiednio funkcjonariuszom Straży Granicznej.”,

c) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 2a. Rozporządzenie powinno określić osoby przeprowadzające badania, miejsce przeprowadzenia badań oraz zakres prowadzonej w tych sprawach dokumentacji.”,

d) skreśla się ust. 2c,

e) ust. 2d otrzymuje brzmienie:

„2d. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych oraz regulamin pobytu w tych pomieszczeniach. Rozporządzenie powinno określić wyposażenie pomieszczeń dla osób zatrzymanych, podmioty kontrolujące te pomieszczenia, zakres prowadzonej dokumentacji, a także szczegółowe uprawnienia i obowiązki osób zatrzymanych.”,

f) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W związku ze ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń, których zwalczanie należy do ustawowych zadań Straży Granicznej, funkcjonariusze Straży Granicznej mogą wykonywać uprawnienia określone w ust. 1 pkt 4-6a także poza obszarem strefy nadgranicznej.”;

20) w art. 11a w ust. 1 wyrazy „celnych i dewizowych” skreśla się,

21) w art. 14:

a) w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wpływa na obszar strefy zamkniętej lub niebezpiecznej dla żeglugi lub rybołówstwa,”,

b) w ust. 3 wyrazy „i 2” skreśla się;

22) w art. 15:

a) wyrazy „na których pokładzie zostało popełnione przestępstwo” zastępuje się wyrazami „gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na ich pokładzie lub na skutek zawiadomienia o popełnieniu na nim przestępstwa,”,

b) w pkt 2 po wyrazie „narusza” dodaje się wyrazy „spokój lub”,

c) w pkt 4 wyrazy „albo urzędnik konsularny państwa, do którego należy statek, wzywa pomocy dowódcy jednostki pływającej Straży Granicznej” zastępuje się wyrazami „lub urzędnik konsularny państwa bandery statku zwróci się do właściwych organów polskich o pomoc”;

23) w art. 19 w ust. 1 wyrazy „jednostkę pływającą, o której mowa” zastępuje się wyrazami „urządzenie pływające, o którym mowa”;

24) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu:

„Art. 19a. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dotyczące technicznego i pozatechnicznego bezpieczeństwa żeglugi jednostek pływających Straży Granicznej. Rozporządzenie powinno w szczególności określić wymagania w zakresie budowy stałych urządzeń i wyposażenia statków oraz wyposażenia w środki ratunkowe.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może, w drodze zarządzenia, uznać za obowiązujące w stosunku do jednostek pływających Straży Granicznej, przepisy techniczne z zakresu budowy i wyposażenia statków wydane przez polską instytucję klasyfikacyjną.”;

25) w art. 22 skreśla się ust. 2 oraz oznaczenie ust. 1;

26) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art.28. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w stosunku do obcych, cywilnych i wojskowych statków powietrznych, w tym statków bezzałogowych, przekraczających granicę państwową bez wymaganego zezwolenia. Rozporządzenie powinno określić podmioty właściwe w sprawach wydawania zezwoleń na loty w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.”;

27) w art. 30 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór flagi Straży Granicznej, okoliczności i warunki jej podnoszenia oraz sposób oznakowania jednostek pływających i statków powietrznych, a także znaki rozpoznawcze używane przez statki powietrzne w nocy, uwzględniając sposób umieszczania flagi na jednostkach pływających oraz znaków, umożliwiający szybką identyfikację jednostek pływających i statków powietrznych.”;

28) w art. 31 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej, w tym w stosunku do osób, o których mowa w ust. 2.

Rozporządzenie powinno określić etapy postępowania kwalifikacyjnego, rodzaje składanych przez kandydatów dokumentów, w tym wzór kwestionariusza osobowego, a także cechy preferencyjne kandydatów nie mających wykształcenia średniego, których posiadanie jest szczególnie przydatne do pełnienia służby w Straży Granicznej.”;

29) w art. 32 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi komisje lekarskie, o których mowa w ust. 1, oraz określa ich organizację.

Rozporządzenie powinno określić nazwę komisji, jej siedzibę oraz strukturę organizacyjną.”;

30) w art. 34:

- a) w ust. 4 po wyrazach „funkcjonariuszy - kobiet” dodaje się wyrazy „oraz poborowych”,
- b) ust. 5 skreśla się;

31) w art. 35:

- a) w ust. 3 po wyrazach „Komendant Główny Straży Granicznej” skreśla się przecinek i dodaje wyrazy „z urzędu albo”,
- b) w ust. 4 wyrazy „na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej” zastępuje się wyrazami „z urzędu albo na wniosek komendanta oddziału lub komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej”;

32) po art. 39 dodaje się art. 39a w brzmieniu:

- „Art.39a. 1. Funkcjonariusza zwolnionego lub odwołanego z zajmowanego stanowiska można przenieść do dyspozycji właściwego przełożonego, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na inne stanowisko służbowe albo zwolnienie ze służby. Okres pozostawiania funkcjonariusza w dyspozycji nie może być dłuższy niż 1 rok.
2. W okresie pozostawiania w dyspozycji funkcjonariusz nie wykonuje obowiązków służbowych zachowując prawo do uposażenia i innych świadczeń przysługujących na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.
3. Funkcjonariusz przeniesiony do dyspozycji jest obowiązany do podjęcia obowiązków służbowych w każdym czasie na polecenie właściwego przełożonego.
4. Okres pozostawiania funkcjonariusza w dyspozycji wlicza się do okresu służby, od którego zależą uprawnienia funkcjonariuszy.
5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, przełożonych właściwych do przenoszenia funkcjonariuszy do dyspozycji, rodzaje stanowisk na których możliwe jest przeniesienie do dyspozycji, warunki i tryb przeniesienia oraz szczegółowe zasady pozostawiania w dyspozycji, a także pełnienia służby w tym okresie.

Rozporządzenie powinno określić sposób pełnienia służby uwzględniając posiadane przez funkcjonariusza kwalifikacje oraz predyspozycje do pełnienia służby na określonym stanowisku służbowym.”;

33) w art. 40 w ust. 2 w pkt 2 wyraz „obszaru” zastępuje się wyrazami „terytorialnego zasięgu”;

34) w art. 41 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie „W okresie tym funkcjonariuszowi przysługuje uposażenie stosownie do powierzonego stanowiska, lecz nie niższe od dotychczasowego.”;

35) w art. 42:

a) w ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) upływu okresu jednego roku pozostawania w dyspozycji, gdy nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko służbowe.”,

b) skreśla się ust. 4;

36) w art. 43:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, w razie jego tymczasowego aresztowania lub wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Jeżeli okres tymczasowego aresztowania jest dłuższy niż 3 miesiące, zawieszenie ulega z mocy prawa przedłużeniu do czasu zakończenia tymczasowego aresztowania.”,

b) w ust. 2 wyraz „oraz” zastępuje się wyrazem „lub”,

c) w ust. 3 po wyrazach „W szczególnie uzasadnionych przypadkach” dodaje się przecinek oraz wyrazy „w sprawach, o których mowa w ust. 2.”;

37) w art. 45:

a) w ust. 1 w pkt 4 wyraz „wyrokiem” zastępuje się wyrazem „orzeczeniem”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy,
- 2) skazania prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo inne niż określone w ust. 1 pkt 4,
- 3) powołania do innej służby państwowej, a także objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego lub stowarzyszeniach,
- 4) nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej,
- 5) gdy wymaga tego ważny interes służby,
- 6) nie wyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe, z przyczyn określonych w art. 42 ust. 2,
- 7) rozformowanie jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełni służbę, lub zmniejszenia jej stanu etatowego, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej jednostki lub na niższe stanowisko nie jest możliwe,
- 8) upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.”,

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Zwolnienie funkcjonariusza przeniesionego do dyspozycji, w przypadku określonym w art. 42 ust. 2 pkt 5, w razie nie wyrażenia przez funkcjonariusza zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe następuje po upływie 6 miesięcy.”;

38) po art. 45 dodaje się art. 45a w brzmieniu:

„Art. 45a. 1. Stosunek służbowy ulega wygaśnięciu w przypadku:

- 1) śmierci funkcjonariusza,
 - 2) stwierdzenia zaginięcia funkcjonariusza.
2. Rozkaz personalny o wygaśnięciu stosunku służbowego wydaje się na podstawie skróconego aktu zgonu albo ostatecznej decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych o stwierdzeniu zaginięcia funkcjonariusza.”;

39) art. 46 otrzymuje brzmienie:

„Art. 46. 1. Uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Straży Granicznej z powodu jej niezgodności z prawem stanowi podstawę przywrócenia do służby na stanowisko równorzędne.

2. Jeżeli zwolniony funkcjonariusz w ciągu 7 dni od przywrócenia do służby nie zgłosi gotowości niezwłocznego jej podjęcia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 45 ust. 3.
3. Jeżeli po przywróceniu do służby okaże się, że mimo zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia służby funkcjonariusz nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 5, chyba że zaistnieje inna podstawa zwolnienia.
4. Prawo do uposażenia powstaje z dniem podjęcia służby, chyba że po zgłoszeniu do służby zaistniały okoliczności usprawiedliwiające niepodjęcie tej służby.
5. Funkcjonariuszowi przywróconemu do służby przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc. Takie samo świadczenie przysługuje osobie, o której mowa w ust. 3.
6. W zakresie innych praw niż określone w ust. 1-5, wynikających ze stosunku służbowego, okres za który przyznano świadczenie pieniężne, uważa się za równorzędny ze służbą. Okresu pozostawania poza służbą nie uważa się za przerwę w służbie, której skutkiem byłaby utrata uprawnień uzależnionych od nieprzerwanej służby.”;

40) w art. 47:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 i ust. 2 pkt 1 i 3-7 nie może nastąpić przed upływem 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemne wystąpienie ze służby.”;

b) w ust. 2 wyrazy „3 miesięcy” zastępuje się wyrazami „1 miesiąc”;

41) w art. 48 w ust. 1 wyrazy „w art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 pkt 2,3,5 i 7” zastępuje się wyrazami „w art. 45 ust. 1 pkt 3 i 4, ust. 2 pkt 2,3,5 i 7 oraz ust. 3”;

42) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:

„Art. 50a. Komendant Główny Straży Granicznej określi, w drodze zarządzenia, sposób prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, sposób prowadzenia akt osobowych oraz wzory dokumentów w tych sprawach w zakresie nieuregulowanym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy.

Rozporządzenie powinno określić sposób zakładania akt osobowych funkcjonariuszy, rodzaje gromadzonych w nich dokumentów oraz sposób ich ewidencjonowania.”;

43) w art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na stopnie chorążych Straży Granicznej mianuje Komendant Główny Straży Granicznej.”;

44) w art. 55 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres oraz sposób prowadzenia przeszkolenia specjalistycznego, o którym mowa w ust. 1. Rozporządzenie powinno określić formy, w jakich prowadzone jest przeszkolenie, sposób składania egzaminu, a także jednostki organizacyjne prowadzące przeszkolenie.”;

45) art. 56 otrzymuje brzmienie:

„Art. 56. Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłужeniu w stopniu:

kaprała (mata)	roku
starszego kaprała (starszego mata)	roku
plutonowego (bosmanmata)	2 lat
starszego plutonowego (starszego bosmanmata)	2 lat
sierżanta (bosmana)	2 lat
starszego sierżanta (starszego bosmana)	2 lat
sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego)	2 lat
młodszego chorążego	
(młodszego chorążego marynarki)	3 lat
chorążego (chorążego marynarki)	3 lat
starszego chorążego	
(starszego chorążego marynarki)	3 lat
młodszego chorążego sztabowego	
(młodszego chorążego sztabowego marynarki)	3 lat
chorążego sztabowego	
(chorążego sztabowego marynarki)	4 lat
podporucznika (podporucznika marynarki)	3 lat
porucznika (porucznika marynarki)	4 lat
kapitana (kapitana marynarki)	4 lat
majora (komandora podporucznika)	3 lat
podpułkownika	
(komandora porucznika)	4 lat.”;

46) w art. 57 w ust. 1 skreśla się zdanie drugie;

47) w art. 58 w ust. 3:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych albo,”

b) w pkt 3 wyrazy „z niskich pobudek” zastępuje się wyrazami „w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie”;

48) art. 59 otrzymuje brzmienie:

„Art. 59. O obniżeniu lub utracie stopnia w przypadkach określonych w ustawie orzeka organ właściwy do mianowania na ten stopień, z tym że o utracie stopnia podporucznika orzeka minister właściwy do spraw wewnętrznych, a o utracie stopnia generała Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.”;

49) w art. 60 w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prawomocnego orzeczenia pozbawienia praw publicznych albo”,

b) w pkt 2 wyrazy „z niskich pobudek” zastępuje się wyrazami „w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie”;

50) art. 61 otrzymuje brzmienie:

„Art. 61. 1. Osobę przyjmowaną do służby i posiadającą stopień wojskowy, policyjny, Urzędu Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej mianuje się na stopień obowiązujący w Straży Granicznej, równorzędny z posiadanym stopniem.

2. Mianowanie osoby posiadającej stopień wojskowy, policyjny, Urzędu Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej może być uzależnione od odbycia przeszkolenia wymaganego w Straży Granicznej do mianowania na dany stopień.

3. Przy przyjmowaniu do służby osoby posiadającej stopień wojskowy podporucznika, stopień policyjny podkomisarza, stopień podporucznika Urzędu Ochrony Państwa, stopień młodszego kapitana Państwowej Straży Pożarnej lub stopień podporucznika Służby Więziennej na stopień podporucznika w Straży Granicznej mianuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

4. Przy przyjmowaniu do służby osoby posiadającej inny niż wymieniony w ust. 3 stopień Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej na równorzędny stopień w Straży Granicznej mianuje Komendant Główny Straży Granicznej.”;

51) w art. 63 :

a) w ust. 2 wyrazy „rozkazu lub polecenia” zastępuje się wyrazami „rozkazu lub innego polecenia”,

- b) w ust. 3 wyrazy „rozkazu lub polecenia” zastępuje się wyrazami „rozkazu lub innego polecenia”, a po wyrazie „powinien” dodaje się wyrazy „w formie pisemnej”;

52) w art. 65 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

- „4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki przyznawania równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie. Rozporządzenie powinno określić podstawę obliczania równoważnika pieniężnego, przedmioty za które równoważnik ten przysługuje, przypadki w których nie przysługuje, warunki jego zwrotu, sposób wypłaty, a także podmioty właściwe w tych sprawach.”;

53) w art. 66 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje ust. 2 i 3 w brzmieniu:

- „2. Funkcjonariusz przy wykonywaniu czynności administracyjno-porządkowych jest obowiązany na żądanie okazać legitymację służbową lub znak identyfikacyjny w sposób umożliwiający odczytanie i zanotowanie danych w nim zawartych.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje i wzory legitymacji służbowych, znaków identyfikacyjnych oraz innych dokumentów służbowych funkcjonariuszy, szczegółowy sposób posługiwania się nimi i dokonywania w nich zmian oraz podmioty właściwe do ich wydawania.
- Rozporządzenie powinno określić wzory dokumentów oraz znaków identyfikacyjnych w sposób umożliwiający odczytanie i odnotowanie przez osobę zainteresowaną danych w nim zawartych.”;

54) w art. 68 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

- „4. Przynależność do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych wymaga zezwolenia Komendanta Głównego Straży Granicznej.”;

55) w art. 77 w ust. 3 wyrazy „państwowymi środkami komunikacji” zastępuje się wyrazami „środkami publicznego transportu zbiorowego”;

56) art. 79 skreśla się;

57) art. 80 skreśla się;

58) w art. 81 w ust. 2:

- a) w pkt 1 wyrazy „a ukończenie 24 lat” zastępuje się wyrazami „a ukończenie 25 lat”,
- b) w pkt 2 wyrazy „inwalidami I lub II grupy” zastępuje się wyrazami „osobami całkowicie niezdolnymi do pracy”;

59) w art. 82 wyrazy „w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin” zastępuje się wyrazami „w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”;

60) w art. 83 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

- „2. Przepis ust. 1 stosuje się także do funkcjonariuszy – mężczyzn w zakresie, w jakim pracownicy mogą korzystać ze szczególnych uprawnień przewidzianych dla pracowników. Jeżeli

oboje rodzice lub opiekunowie są zatrudnieni, z uprawnień może korzystać tylko jedno z nich.”;

61) w art. 84 skreśla się ust. 2-4 oraz oznaczenie ust. 1;

62) w art. 86 w ust. 1 kropkę na końcu zdania zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.”;

63) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu:

„Art.91a.1. Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani złożyć oświadczenie o stanie majątkowym swoim, swoich małżonków oraz osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym przy nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy oraz na żądanie Komendanta Głównego Straży Granicznej lub właściwych komendantów oddziałów Straży Granicznej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach oświadczeń, o których mowa w ust. 1, a także wzór oświadczenia wraz z objaśnieniami co do miejsca i terminu jego składania oraz odpowiedzialności za podanie informacji niezgodnych z faktycznym stanem rzeczy. Rozporządzenie powinno określić zakres danych objętych oświadczeniem dotyczących małżonka oraz osoby pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym z funkcjonariuszem lub pracownikiem.”;

64) w art. 93 w pkt 3 wyraz „inwalidztwo” zastępuje się wyrazami „niezdolność do pracy”;

65) w art. 94 skreśla się ust. 2-5 oraz oznaczenie ust. 1;

66) w art. 97 w ust. 2 wyrazy „państwowymi środkami komunikacji” zastępuje się wyrazami „środkami publicznego transportu zbiorowego”;

67) w art. 107 w ust. 2 wyrazy „Minister Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „Komendant Główny Straży Granicznej”;

68) w art. 109 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wypłata uposażeń oraz innych należności pieniężnych następuje w formie bezpośredniej lub na rachunek w banku wskazanym w formie pisemnej przez funkcjonariusza, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach należność może być przesłana na adres wskazany przez funkcjonariusza.”;

69) w art. 110 w ust. 1 po wyrazie „zmiana” dodaje się wyraz „wysokości”;

70) w art. 111 w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, upoważnionym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.”;

71) w art. 112 w ust. 3 po wyrazach „może otrzymywać” dodaje się wyraz „inne”;

72) w art. 114 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zapomogi mogą być przyznane funkcjonariuszom w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz innych zdarzeń powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.”;

73) po art. 117 dodaje się art. 117a w brzmieniu:

„Art. 117a. W zakresie odbywania przez funkcjonariuszy zagranicznych podróży służbowych stosuje się odpowiednio przepisy w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.”;

74) po art. 117a dodaje się art. 117b w brzmieniu:

„Art. 117b. 1. Funkcjonariuszowi, który na podstawie odrębnych przepisów wykonuje stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków. Stałe wykonywanie zadań służbowych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w wymiarze czasu nie przekraczającym 24 godziny, nie stanowi podróży służbowej w rozumieniu przepisów, o których mowa w art. 117a.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, walutę, sposób obliczania i wypłacania oraz wysokość ryczałtu, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając przy obliczaniu wysokości ryczałtu liczbę godzin wykonywania zadań przez funkcjonariusza na dobę.”;

75) w art. 118:

a) w ust. 1:

- wyrazy „art. 42 ust. 4 i” skreśla się,
- wyrazy „3-7” zastępuje się wyrazami „3-8”,
- w pkt 3 wyrazy „Ministerstwa Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „właściwego organu Straży Granicznej”,
- dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) nagrody, o których mowa w art. 11a ust. 1.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 3 otrzymuje 50% odprawy oraz ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane przed zwolnieniem ze służby urlopy wypoczynkowe.”,

c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady obliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane przez funkcjonariuszy urlopy wypoczynkowe oraz podmioty właściwe w tych sprawach.

Rozporządzenie powinno określić podstawę obliczenia ekwiwalentu wiążąc jego wysokość z ilością dni niewykorzystanego urlopu oraz sposób jego wypłaty.”;

- 76) w art. 120 w ust. 1 wyrazy „oraz świadczenia określone w art. 118 ust. 1 pkt 2-4” zastępuje się wyrazami „świadczenia określone w art. 118 ust. 1 pkt 2-4 oraz nagrody, o których mowa w art. 11a ust. 1”;
- 77) w art. 121 w ust. 3 wyrazy „orzeczenie o inwalidztwie stanowiące podstawę do ustalenia prawa do renty inwalidzkiej” zastępuje się wyrazami „orzeczenie o niezdolności do służby stanowiące podstawę do ustalenia prawa do renty”;
- 78) w art. 123 w ust. 2 i 3 wyrazy „Ministerstwa Spraw Wewnętrznych” zastępuje się wyrazami „właściwego organu Straży Granicznej”;
- 79) w art. 125:
- a) w ust. 1 wyrazy „bez przydziału służbowego” zastępuje się wyrazami „w dyspozycji”;
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, warunki ograniczenia w całości lub w części wypłaty niektórych dodatków do uposażenia w okresie choroby, urlopu okolicznościowego lub pozostawania w dyspozycji.

Rozporządzenie powinno określić ograniczenie wypłaty dodatków uwzględniając ich charakter, a także warunki przyznania dodatków w szczególnych okolicznościach.”;
- 80) w art. 128 w ust. 2 po wyrazie „uchylenia” dodaje się wyrazy „lub ustania z mocy prawa”, a wyraz „wyrokiem” zastępuje się wyrazem „orzeczeniem”;
- 81) w art. 129 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie uniewinnienia albo wymierzenia innej kary dyscyplinarnej niż kara wydalenia ze służby w wyniku wznowienia postępowania dyscyplinarnego, w którym kara taka została wymierzona.”;
- 82) art. 135 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 135.1. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie dyscypliny służbowej, nieprzestrzeganie zasad etyki zawodowej, a zwłaszcza honoru, godności i dobrego imienia służby oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.
2. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest:
- 1) niedopełnienie obowiązków funkcjonariusza wynikających ze złożonego ślubowania, a także przepisów niniejszej ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie,
 - 2) odmowa wykonania lub niewykonanie rozkazu lub innego polecenia, z zastrzeżeniem przypadku określonego w art. 63 ust. 2,
 - 3) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób niedbały lub nieprawidłowy,
 - 4) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa,

- 5) świadome wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego funkcjonariusza, jeżeli spowodowało to lub mogło spowodować szkodę służbie, funkcjonariuszowi lub innej osobie,
- 6) nadużycie zajmowanego stanowiska dla osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,
- 7) porzucenie służby,
- 8) samowolne oddalenie się z rejonu zakwaterowania bądź nie usprawiedliwione opuszczenie lub niestawienie się do miejsca pełnienia służby,
- 9) wprowadzenie się w stan ograniczający zdolność wykonywania zadania służbowego albo uniemożliwiający jego wykonanie,
- 10) umyślne naruszenie dóbr osobistych innego funkcjonariusza w czasie pełnienia służby.

3. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte na wniosek sądu lub prokuratora, organ wnioskujący informuje się o wyniku tego postępowania.”;

83) w art. 136:

a) ust. 2 skreśla się,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W stosunku do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej oprócz kar wymienionych w ust. 1 można ponadto orzec zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania.”,

c) w ust. 4 po wyrazach „obniżenia stopnia” stawia się kropkę, a wyrazy „a w sprawach o wykroczenia w ruchu drogowym – z zakazem prowadzenia pojazdów mechanicznych i innych pojazdów” skreśla się;

84) po art. 136 dodaje się art. 136a w brzmieniu:

„Art. 136a. 1. Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy obrońcy.

2. Obrońcą w postępowaniu dyscyplinarnym może być funkcjonariusz Straży Granicznej, wskazany przez obwinionego. Obrońca jest uprawniony do reprezentowania obwinionego w granicach udzielonego na piśmie pełnomocnictwa.”;

85) w art. 137:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przepisu ust. 2 nie stosuje się przy wymierzaniu kary dyscyplinarnej w wyniku wznowienia postępowania dyscyplinarnego, pod warunkiem że kara ta nie jest wyższa od kary dyscyplinarnej wymierzonej w postępowaniu, które zostało wznowione.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku, gdy czyn, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie przestępstwo albo wykroczenie, przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa albo wykroczenia.”;

86) w art. 138 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

- „6. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne prowadzone przeciwko funkcjonariuszowi, za czyn będący wykroczeniem podlegającym rozpoznaniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, zostanie umorzony w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby, właściwość do rozpoznania sprawy przechodzi na organ powołany do rozstrzygania w sprawach o wykroczenia.”;

87) po art. 147a dodaje się art. 147b w brzmieniu:

- „Art. 147b. 1. Kto będąc obowiązany do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 91a, podaje w nim nieprawdę podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.
2. W przypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w ust. 1, podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności lub grzywny.”;

88) art. 153 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 153. 1. Poborowego skierowanego za jego zgodą do służby w Straży Granicznej mianuje się funkcjonariuszem w służbie kandydackiej na okres równy okresowi zasadniczej służby wojskowej.
2. Funkcjonariusze w służbie kandydackiej mogą pełnić służbę graniczną, prowadzić działania graniczne i wykonywać czynności administracyjno-porządkowe. Funkcjonariusze ci pełnią służbę w systemie skoszarowanym.
3. W przypadku wyrażenia zgody na pełnienie służby przygotowawczej w Straży Granicznej przez funkcjonariusza pełniącego służbę kandydacką, Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej, może skrócić okres służby kandydackiej o jedną trzecią.
4. Okres służby kandydackiej zalicza się do okresu służby przygotowawczej, jeżeli przerwa pomiędzy służbą kandydacką a podjęciem służby przygotowawczej nie przekracza trzech miesięcy.
5. Przepisy rozdziałów 8, 10, 11, 13 i 14, dotyczące funkcjonariuszy w służbie przygotowawczej, stosuje się również do funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, z wyjątkiem przepisów art. 72, 77 ust. 4, 86, 87 ust. 4, 112 ust. 1, 117, 118, 119 ust. 4 i 124.
6. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje w okresie tej służby prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze łącznie 20 dni kalendarzowych.
7. Funkcjonariuszowi w służbie kandydackiej przysługuje zwrot kosztów podróży na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do miejscowości stanowiącej cel podróży i z powrotem.
8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady zwrotu kosztów podróży, o których mowa w ust. 7. Rozporządzenie powinno określić rodzaje środków transportu, którymi przejazd uprawnia do zwrotu kosztów podróży, podstawę obliczania należności z tego tytułu oraz terminy ich wypłaty.
9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację służby w systemie skoszarowanym oraz sposoby jej pełnienia. Rozporzą-

dzenie powinno określić podmioty właściwe w sprawach organizacji służby w systemie skoszarowanym, dzienny tok służby oraz rodzaje przepustek przysługujących funkcjonariuszom."

Art. 2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy, zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 3. Przepisy ustawy stosuje się do spraw dyscyplinarnych niezakończonych orzeczeniami dyscyplinarnymi w dniu jej wejścia w życie.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 16 i 17, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia,
- 2) art. 1 pkt 74, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

Uzasadnienie

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej jest dopełnieniem wniesionych już przez Rząd do Sejmu projektów ustaw (druki sejmowe nr 1397 i nr 1398 z dnia 30 września 1999 r.), których zakres przedmiotowy obejmuje m.in. zmianę ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462 z późn. zm.).

Celem niniejszego projektu ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej jest:

- wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych umożliwiających prowadzenie przez Straż Graniczną skutecznych działań w zakresie ochrony granicy państwowej oraz kontroli ruchu granicznego,
- wprowadzenie nowej regulacji w zakresie przebiegu służby funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz jej organizacji.

W konsekwencji łącznie z proponowanymi zmianami ustawy o Straży Granicznej zawartymi w drukach sejmowych nr 1397 i 1398 (dotyczących dostosowania aktów normatywnych organów administracji rządowej do standardów wynikających z art. 92 Konstytucji RP – druk nr 1397 oraz opróżniania lokali mieszkalnych przez funkcjonariuszy i przyznania prawa do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej przez NSA – druk nr 1398) przedmiotowy projekt ustawy stanowi spójną całość pozwalającą na dostosowanie ustawy o Straży Granicznej do standardów konstytucyjnych.

Proponowane zmiany ustawodawcze przygotowują jednocześnie Straż Graniczną do realizacji zadań, jakie będzie wykonywać ta formacja po przystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej. Zgodnie z Narodowym Programem Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 4 maja 1999 r. w bieżącym roku jednym z priorytetów w sferze spraw wewnętrznych jest dostosowanie systemu ochrony granicy państwowej do wymogów prawa wspólnotowego. Rzeczpospolita Polska deklaruje przyjęcie w całości prawa wspólnotowego w tym zakresie i nie będzie domagała się okresów przejściowych. Straż Graniczna już przed akcesją do Unii Europejskiej powinna być zdolna do zapewnienia szczelności i bezpieczeństwa granic państwa, które staną się zewnętrzną granicą Unii Europejskiej, a także eliminowania zagrożeń związanych ze swobodnym przepływem obywateli państw członkowskich, towarów przez granicę wewnętrzną oraz zwalczania nielegalnej migracji. Wymogi w tym zakresie określa Układ dotyczący stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach podpisany w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r., Konwencja wykonawcza do układu z Schengen oraz inne akty prawne, w tym Deklaracja Komitetu Wykonawczego w sprawie współpracy między służbami odpowiedzialnymi za dokonywanie kontroli granicznych oraz Decyzja Grupy Centralnej w sprawie planu działania na rzecz zwalczania nielegalnej migracji.

W obecnym stanie prawnym Straż Graniczna pozbawiona jest możliwości stosowania środków technicznych przyznanych innym formacjom (Policja, UOP) w zakresie kontroli korespondencji oraz w zakresie instytucji zakupu kontrolowanego. Konsekwencją tego stanu prawnego są ograni-

czone możliwości prowadzenia skoordynowanych czynności operacyjnych w zakresie zwalczania najgroźniejszych rodzajów przestępczości.

- I. Zasadniczym celem nowelizacji jest usprawnienie działań Straży Granicznej w zakresie ochrony granicy państwowej oraz kontroli ruchu granicznego. Projektowana ustawa określa zadania Straży Granicznej w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń. Nadanie nowego brzmienia przepisowi określającemu właściwość Straży Granicznej w ściganiu przestępstw i wykroczeń uzasadnia okoliczność, że w ustawie o ochronie granicy państwowej, do której odsyła dotychczasowy przepis brak jest wskazania przestępstw i wykroczeń, które zwalczać ma Straż Graniczna. Nie czynią tego również inne ustawy, wyjątkiem jest kodeks karny skarbowy, który wszedł w życie 17 października 1999 r. Zgodnie z art. 134 § 1 pkt 1 k.k.s. Straż Graniczna prowadzi dochodzenia w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe wymienione w art. 133 § 1 pkt 1 k.k.s., które ujawniła w zakresie swojego działania. Projektowany katalog czynów zabronionych obejmuje przestępstwa określone w kodeksie karnym oraz przestępstwa pozakodeksowe.

Proponowana regulacja wypełnia odesłanie zawarte w art. 312 kodeksu postępowania karnego, który przyznając Straży Granicznej uprawnienia Policji w zakresie prowadzenia postępowań przygotowawczych odsyła generalnie do przepisów odrębnych, określających właściwość Straży Granicznej. Proponowany przepis opiera się na właściwości przedmiotowej uzależniając właściwość organów Straży Granicznej w zakresie rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania oraz ścigania przestępstw i wykroczeń od ich związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz przedmiotów (pkt 4 lit. c). Przestępstwa i wykroczenia, o których mowa w pkt 4 lit. a oraz pkt 4 lit. d ze względu na stronę przedmiotową przestępstwa wiążą się z przekraczaniem granicy państwowej.

W zbliżony sposób właściwość określa art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. o Inspekcji Celnej (Dz.U. Nr 71, poz. 449 z późn. zm.). Projektowany katalog przestępstw i wykroczeń nie ma charakteru enumeratywnego, możliwe jest więc jego rozszerzenie, ale tylko w drodze regulacji ustawowej.

Odrębną konstrukcję w zakresie właściwości Straży Granicznej przyjęto w ust 2a art. 1. Jest to konsekwencją regulacji zawartej w art. 309 § 1 pkt 4 Kodeksu postępowania karnego zgodnie z którą, gdy podejrzanym jest funkcjonariusz Straży Granicznej prowadzone jest obligatoryjne śledztwo przez prokuratora. Nie jest więc dopuszczalne prowadzenie postępowania karnego przez organ Straży Granicznej. Ze względu na tę okoliczność, właściwość Straży Granicznej ograniczona jest do rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw nie obejmując ścigania ich sprawców. Przepis ten stanowić ma podstawę prawną do działań prewencyjnych oraz wykrywania przestępstw, których strona przedmiotowa obejmuje przyjmowanie korzyści majątkowych lub osobistych (art. 228 kk), wręczenie korzyści majątkowych (art. 229 kk) oraz przestępstwo nadużycia władzy polegające na przekroczeniu uprawnień lub niedopełnieniu obowiązków i przez to działanie na szkodę interesu publicznego (art. 231 kk). Wyposażenie Straży Granicznej w instrumenty prawne umożliwiające zwalczanie korupcji wśród funkcjonariuszy tej formacji jest niezbędne dla ochrony autorytetu i rzetelności działania tej służby. Z tą regulacją łączy się art. 91a nakładający na funkcjonariuszy obowiązek składania oświadczeń majątkowych,

a także art. 147b wprowadzający odpowiedzialność karną za składanie sprzecznych z prawdą oświadczeń.

Rozszerzenie o Inspekcję Celną kręgu organów od których Straż Graniczna może otrzymywać informacje o osobie uzyskane w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych (zmieniony art. 9 ust. 1b z druku 1397) wymagało dokonania stosownej zmiany w przepisie materialnym stanowiącym podstawę do uzyskiwania informacji o osobie zawartym w art. 9 ust. 1b.

Skuteczne przeciwdziałanie najgroźniejszym rodzajom przestępczości wymaga wprowadzenia szczególnych metod i form, stosowanych już w działalności operacyjnej Urzędu Ochrony Państwa i Policji. Na konieczność wyposażenia Straży Granicznej w środki techniki operacyjnej wskazuje Raport nt. "Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce" przyjęty przez Radę Ministrów 18 marca 1999 r. Raport ten będący wykonaniem uchwały Sejmu z dnia 30 września 1998 r. w sprawie podjęcia działań służących skutecznemu zwalczaniu wzrastającej przestępczości w państwie (M.P. Nr 34, poz. 482) określa plan niezbędnych przedsięwzięć legislacyjnych w sferze bezpieczeństwa publicznego. Podkreślić należy, że możliwość stosowania w szerokim zakresie środków operacyjnych przez Straż Graniczną przewiduje także przyjęte w 1999 r. Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej.

Przyjęcie nowych rozwiązań w tym zakresie jest niezbędne ze względu na konieczność zwalczania wzrastającej nielegalnej migracji i przestępczości przemytniczej. Straż Graniczna w 1998 r. zatrzymała 120 grup cudzoziemców nielegalnie przekraczających granicę państwową, z których największa liczyła 116 nielegalnych migrantów. W tym samym roku wydalono z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 7079 cudzoziemców.

Projekt przewiduje przyznanie Straży Granicznej uprawnień o charakterze operacyjno-rozpoznawczym na zasadach przyjętych w odpowiednim projekcie ustawy o zmianie ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Pozwoli to na uniknięcie zastrzeżeń do obowiązujących w tym zakresie rozwiązań zawartych w pragmatyce policyjnej. Podstawowe zarzuty stawiane istniejącym regulacjom to nadmiernie wydłużony tryb zarządzania czynności oraz znaczna liczba podmiotów uczestniczących w procesie decyzyjnym. W konsekwencji brak jest możliwości szybkiego podjęcia niezbędnych działań.

Przyjęta w projekcie regulacja dotycząca środków kontroli operacyjnej (art. 9e) opiera się na następujących założeniach:

- 1) warunkiem podjęcia kontroli operacyjnej jest zgoda właściwego sądu okręgowego. Podjęcie decyzji przez niezależny organ władzy sądowniczej jest gwarancją, iż przewidziany w ustawie zakres środków operacyjnych nie będzie nadużywany i wykorzystywany w sposób dopuszczający naruszenie wolności i praw obywatelskich,
- 2) kontrola operacyjna może być podjęta w przypadku przestępstw określonych w art. 9e ust. 1. Zaznaczyć należy, iż ich katalog jest ograniczony w stosunku do właściwości w Straży Granicznej w zakresie zwalczania przestępczości,

- 3) celem prowadzenia kontroli operacyjnej jest wykrycie przestępstw, ustalenie sprawców oraz uzyskanie i utrwalenie dowodów, co jest warunkiem zakończenia postępowania przygotowawczego,
- 4) organem właściwym do zarządzania czynności operacyjnych jest sąd okręgowy, który wydaje stosowne postanowienie na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej. Warunkiem złożenia wniosku jest wcześniejsza zgoda Prokuratora Generalnego lub właściwego prokuratora okręgowego,
- 5) w szczególnych sytuacjach dopuszczalne jest zarządzanie kontroli operacyjnej tylko po uzyskaniu zgody właściwego prokuratora. Niezbędna jednak w takiej sytuacji jest następcza zgoda sądu na podjęte działania operacyjne. Regulacja ta wzorowana jest na art. 237 § 2 Kodeksu postępowania karnego,
- 6) określeniem bezpośrednio w ustawie obowiązków operatorów telekomunikacyjnych i pocztowych w zakresie zapewnienia Straży Granicznej niezbędnych warunków technicznych i organizacyjnych do kontroli i utrwalania treści przekazów informacji,
- 7) ograniczenia okresu, na jaki wprowadzana jest kontrola operacyjna. Także w tym zakresie nadzór sprawuje właściwy sąd okręgowy.

Projekt przewiduje przyznanie Straży Granicznej uprawnienia do prowadzenia tzw. zakupu kontrolowanego (art. 9f), a także dostosowanie instytucji tzw. przesyłki kontrolowanej do standardów przyjętych w projekcie ustawy o Policji (art. 9g). Instytucja zakupu kontrolowanego dopuszczalna byłaby wyłącznie w przypadku przestępstw:

- organizowania przekraczania granicy państwowej innym osobom (art. 264 § 3 Kodeksu karnego),
- przeciwko działalności instytucji publicznych (art. 228 i art. 229 Kodeksu karnego – łapownictwo bierne i czynne).

Formy czynności zakupu kontrolowanego obejmują nabycie oraz zbycie przedmiotów pochodzących z przestępstwa, a także propozycję ich nabycia lub zbycia. Przewiduje się, że organem zarządzającym te czynności będzie Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej. Warunkiem ich wykonywania jest uzyskanie zgody właściwego prokuratora. Obowiązkiem organu Straży Granicznej jest informowanie prokuratora o wynikach podejmowanych czynności. Prokurator w każdej chwili może nakazać zaniechanie czynności operacyjnych. Zmiany dotyczące uprawnień Straży Granicznej w zakresie niejawnego nadzorowania przesyłek wzorowane są na regulacji zawartej w projekcie policyjnym. Organem wydającym zgodę na podjęcie tych czynności jest organ Straży Granicznej. Niezbędnym warunkiem ich podjęcia jest uzyskanie zgody właściwego prokuratora. Projekt przewiduje nałożenie na przedsiębiorców działających w zakresie usług przewozowych obowiązku dopuszczenia do dalszego przewozu przesyłki pozostającej pod nadzorem Straży Granicznej.

Regulacja proponowana w art. 10a (dotychczasowy art. 9 ust. 2 ustawy o Straży Granicznej) usprawni dostęp Straży Granicznej do informacji zawartych w systemach ewidencyjnych.

Ze względu na standardy w zakresie ochrony tzw. danych wrażliwych wprowadza się przepis będący podstawą korzystania z tych danych przez Straż Graniczną. Projekt przewiduje także przyznanie Straży Granicznej uprawnień do uzyskiwania danych w zakresie korzystania z sieci telekomunikacyjnych (art. 10b). Organ Straży Granicznej zobowiązany jest uzyskane materiały przekazać prokuratorowi, w sytuacji gdy mają one znaczenie dla postępowania karnego. W pozostałych przypadkach podlegać one będą niezwłocznemu zniszczeniu.

Projekt przewiduje zmianę przepisu art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o Straży Granicznej dotyczącego legitymowania lub w inny sposób ustalania tożsamości osoby poprzez skreślenie wyrazów „co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo lub wykroczenie”.

Jest to konsekwencją tego, że funkcjonariusze ustalają tożsamość osoby nie tylko wówczas, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła ona przestępstwo lub wykroczenie. Podkreślić należy, że ograniczenie takie nie występuje w ustawie o Policji, ustawie o Urzędzie Ochrony Państwa oraz ustawie o Inspekcji Celnej.

Proponowane zmiany art. 11 ust. 1 pkt 5 i 6 mają charakter porządkujący, odsyłając do kodeksu postępowania karnego i innych ustaw, które określają tryb zatrzymywania osób, przeszukiwania osób, rzeczy, pomieszczeń i środków transportu. W taki sposób określone są uprawnienia funkcjonariuszy Inspekcji Celnej.

Proponuje się także dodanie w art. 11 ust. 1 pkt 6b, na mocy którego funkcjonariuszom Straży Granicznej przysługiwać będzie prawo zatrzymywania pojazdów w trybie i przypadkach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. Nr 98, poz. 602 z późn. zm.).

Istotną zmianą jest nowelizacja art. 11 ust. 3 przyznająca funkcjonariuszom Straży Granicznej prawo korzystania z uprawnień określonych w art. 11 ust. 1 pkt 4-6a (legitymowanie, zatrzymywanie, przeszukiwanie, rejestrowanie zdarzeń) poza obszarem strefy nadgranicznej (zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 12 października 1990 r. strefa nadgraniczna obejmuje obszar gmin przyległych do granicy państwowej o szerokości 15 km) nie tylko w związku z prowadzeniem pościgu, jak stanowi obowiązująca ustawa, ale także w razie zwalczania przestępstw i wykroczeń, których ściganie należy do ustawowych zadań Straży Granicznej. Istniejące rozwiązanie uniemożliwia skuteczne zapobieganie nielegalnemu przekraczaniu granicy oraz nielegalnej imigracji, gdyż ustawowy warunek podejmowania wskazanych wyżej czynności służbowych poza obszarem strefy nadgranicznej obejmującej obszar gmin przyległych do granicy państwowej, jakim jest prowadzenie pościgu, tylko w nielicznych przypadkach może być spełniony.

Ze względu na okoliczności, iż w art. 14 wyłącznie w ust. 1 określone są uprawnienia dowódców jednostek pływających Straży Granicznej skreślono w ust. 3 odesłanie do ust. 2 dotyczącego wyłącznie działań podejmowanych przez obce statki.

II. W zakresie przepisów regulujących przebieg służby funkcjonariuszy proponuje się wzorem ustawy o Policji wskazanie terminów na jakie może być powierzone pełnienie stanowisk komendantów oddziałów, granicznych placówek kontrolnych, strażnic oraz dywizjonów w przypadku zwolnienia stanowiska (maksimum 3 miesiące) oraz w razie czasowej niemożności pełnienia funkcji komendanta (maksimum 6 miesięcy). Celem regulacji jest uniknięcie stanu tymczasowości w kierowaniu jednostkami organizacyjnymi Straży Granicznej. Zwolnione stanowisko może objąć dotychczasowy zastępca lub wyznaczony funkcjonariusz Straży Granicznej – decyzję podejmuje odpowiednio Komendant Główny Straży Granicznej w stosunku do stanowiska komendanta oddziału oraz komendant oddziału w stosunku do pozostałych organów Straży Granicznej.

W art. 39a proponuje się nową instytucję umożliwiającą przeniesienie do dyspozycji właściwego przełożonego funkcjonariusza zwolnionego lub odwołanego z zajmowanego stanowiska, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na nowe stanowisko służbowe albo zwolnienie ze służby. Proponowana instytucja ma charakter fakultatywny. Przyczyni się ona do uregulowania i ustabilizowania sytuacji służbowej funkcjonariuszy, którzy z różnych przyczyn (np. organizacyjnych, zmian strukturalnych jednostek, przekwalifikowania) podlegają zwolnieniu z dotychczas zajmowanego stanowiska.

Przeniesienie do dyspozycji dotyczyć będzie funkcjonariuszy, którzy z uwagi na posiadane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe przewidziani są do mianowania na nowe równorzędne stanowisko służbowe oraz funkcjonariuszy, gdy do czasu ich zwolnienia nie jest możliwe (z uwagi na brak równorzędnego stanowiska) lub uzasadnione (w sytuacji zaprzestania pełnienia służby w związku z chorobą) mianowanie na inne stanowisko służbowe. Przepisy art. 39a ust. 1 – 4 określają okoliczności warunkujące możliwość zastosowania instytucji przeniesienia do dyspozycji, maksymalny okres pozostawania w dyspozycji, jak również definiują sposób pełnienia służby w tym okresie. Ust. 5 zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia w drodze rozporządzenia przełożonych właściwych do przenoszenia funkcjonariuszy do dyspozycji, rodzaje stanowisk, tryb i warunki przenoszenia do dyspozycji oraz szczegółowe zasady pozostawania w dyspozycji. Proponowane rozwiązania w zakresie instytucji przeniesienia do dyspozycji, okoliczności w jakich może być ona stosowana oraz maksymalnego okresu pozostawania w dyspozycji odpowiadają rozwiązaniom zawartym w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 roku o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.).

Dopełnieniem powyższej regulacji jest nowa przesłanka fakultatywnego przeniesienia funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe w przypadku upływu okresu jednego roku pozostawania w dyspozycji, gdy nie ma możliwości mianowania na stanowisko równorzędne. Przepis ten z uwagi na zawarte w nim zastrzeżenie, uzależniające przeniesienie na niższe stanowisko służbowe od braku stanowiska równorzędnego uniemożliwia dowolne jego stosowanie, sprzyjając jednocześnie stabilizacji stosunku służbowego funkcjonariusza oraz prowadzeniu racjonalnej polityki kadrowej. W art. 45 ust. 5 ze względu na szczególny charakter instytucji przeniesienia do dyspozycji, którego konsekwencją, w przypadku odmowy przez funkcjonariusza wyrażenia zgody na niższe stanowisko służbowe (gdy brak jest możliwości mianowania na stanowisko równorzędne) jest zwolnienie ze służby, przewiduje się dodatkowy sześciomiesięczny okres, po

upływie którego możliwe jest zwolnienie funkcjonariusza ze służby. Przepis ten ma charakter ochronny. W art. 125 ust. 2 in fine rozszerza się zakres delegacji dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych na określenie w drodze rozporządzenia, także warunków ograniczenia w całości lub w części wypłaty dodatków do uposażenia w okresie pozostawania w dyspozycji (dotychczasowe rozporządzenie odnosi się do okresów choroby, urlopu wypoczynkowego i pozostawania bez przydziału służbowego).

W zakresie zawieszania funkcjonariusza w czynnościach służbowych proponuje się, iż tymczasowe aresztowanie na okres dłuższy niż 3 miesiące powoduje z mocy prawa zawieszenie funkcjonariusza do czasu zakończenia tymczasowego aresztowania (art. 43 ust. 1).

Wzorem ustawy o Policji proponuje się rozszerzenie katalogu przesłanek fakultatywnego zwolnienia funkcjonariusza ze służby stanowiąc, iż zwolnienie może nastąpić również w przypadku upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby. Regulacja ta odpowiada również przepisom dotyczącym rozwiązywania umowy o pracę z pracownikiem z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby. Wprowadzenie tego przepisu ma istotne znaczenie dla prawidłowej polityki kadrowej. Należy podkreślić, iż z uwagi na fakt, że projektowany przepis ma charakter fakultatywny, a jego stosowanie uzależnione jest od upływu co najmniej 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, nie koliduje on z normą gwarancyjną określoną w art. 47 ust. 1.

Brak w ustawie podstawy prawnej umożliwiającej wydanie rozkazu personalnego o wygaśnięciu stosunku służbowego nakazuje wzorem kodeksu pracy przyjęcie regulacji przewidującej ten skutek w razie śmierci funkcjonariusza lub stwierdzenia jego zaginięcia (art. 45a).

Ze względu na wątpliwości interpretacyjne dotyczące stosowania art. 46 określającego skutki uchylenia prawomocnego wyroku oraz kar dyscyplinarnych proponuje się nowe uregulowanie skutków uchylenia decyzji o zwolnieniu ze służby (art. 46). Nowe brzmienie art. 46 wzorowane jest na regulacji zawartej w ustawie o Policji i jednoznacznie określi tryb postępowania w powyższych sprawach, w tym kwestie dotyczące odszkodowań oraz ustalania skutków w zakresie innych praw funkcjonariusza.

Zwolnienie funkcjonariusza ze służby, w przypadku wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu nie uzasadnia utrzymania istniejącej regulacji, zgodnie z którą w razie choroby funkcjonariusz może być zwolniony nie wcześniej niż trzy miesiące od dnia zaprzestania służby. Proponuje się skrócenie tego okresu do jednego miesiąca (art. 47).

Wprowadzenie stopni wojskowych starszego plutonowego i młodszego chorążego sztabowego powoduje konieczność zmiany przepisu określającego liczbę lat, których przesłużenie jest warunkiem mianowania na wyższy stopień (art. 56). Wzorem ustawy o Policji prawo mianowania na stopnie chorążych ustawa przyznaje Komendantowi Głównemu Straży Granicznej (art. 53 ust. 1).

Ze względu na potrzebę ujednolicenia ze służbą w Policji minimalnego okresu służby wymaganej przy mianowaniu na wyższy stopień służbowy proponuje się jego skrócenie o jeden rok dla pięciu stopni podoficerskich i dwóch oficerskich (kapitan, major). Wzorem stopni woj-

skowych do których odsyła art. 51 ustawy o Straży Granicznej wymienia się stopnie starszego plutonowego oraz młodszego chorążego sztabowego. Proponuje się także skreślenie ograniczenia uniemożliwiającego mianowanie funkcjonariusza na wyższy stopień służbowy przed upływem połowy okresu służby wymaganego na mocy art. 56. Rozwiązanie takie zawiera art. 52 ustawy o Policji. Przepis ten dotyczyć będzie sytuacji wyjątkowych, gdy mianowanie funkcjonariusza uzasadnione jest jego szczególnymi kwalifikacjami zawodowymi lub umiejętnościami do pełnienia służby. Ze względu na brak w pragmatyce Straży Granicznej instytucji pozbawienia stopnia proponuje się przepis dotyczący wyłącznie utraty oraz obniżenia stopnia, a także rezygnację z odesłania do art. 58 ust. 3, który dotyczy przesłanek: utraty obywatelstwa lub pozbawienia praw publicznych.

Wzorem ustawy o Policji uzależnia się mianowanie od odbycia wymaganego w Straży Granicznej przeszkolenia (art. 55 ust. 2). Ponadto w sposób pełny projekt reguluje mianowanie na pierwszy stopień oficerski oraz inne stopnie w Straży Granicznej wymieniając przy tym odpowiedniki stopni oficerskich oraz formacje – Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej (art. 59).

Wzorem kodeksu pracy projekt znosi ograniczenia polegające na związaniu korzystania z praw pracowniczych z podjęciem pracy nie później niż 12 miesięcy (3 miesiące) od zwolnienia ze służby. W przypadku funkcjonariuszy ze względu na konieczność zdobycia nowych kwalifikacji okres ten będzie dłuższy (art. 84).

Proponuje się wprowadzenie obowiązku składania przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej oświadczeń majątkowych (art. 91a). Regulacja tego rodzaju występuje w ustawie o Inspekcji Celnej. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. Nr 106, poz. 679 z późn. zm.) w art. 14 przewiduje odpowiedzialność karną osób podających nieprawdę w oświadczeniach majątkowych. W art. 147 b proponuje się wprowadzenie odpowiedzialności karnej funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej na tych samych zasadach.

Projekt rozszerza katalog należności pieniężnych przysługujących funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby o nagrody wypłacane ze środków finansowych uzyskanych przez Skarb Państwa tytułem przepadku rzeczy z ujawnionych przez Straż Graniczną przestępstw (art. 118).

W odniesieniu do służby przygotowawczej ze względu na skrócenie zasadniczej służby wojskowej niezbędne jest dokonanie zmiany art. 153. Proponuje się upoważnienie Komendanta Głównego Straży Granicznej do skrócenia okresu służby przygotowawczej o 1/3 (dotychczas zgodnie z art. 153 ust. 3 o 12 miesięcy, co wiązało się z 24 miesięczną służbą zasadniczą).

Konsekwencją skrócenia służby przygotowawczej jest także skrócenie urlopu wypoczynkowego dla funkcjonariuszy pełniących tę służbę z 30 do 20 dni.

W odniesieniu do spraw dyscyplinarnych proponuje się skreślenie ust. 2 i 3 art. 135, które dotyczą obowiązku powiadamiania prokuratora lub sądu o wyniku postępowania dyscyplinarnego oraz nakazu sądu wymierzenia kary dyscyplinarnej. Przepisy te nie znajdują uzasadnienia w świetle odrębności postępowania dyscyplinarnego, które podlegać będzie kontroli sądowej sprawowanej przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Wzorem ustawy o Służbie Więziennej określono pojęcie odpowiedzialności dyscyplinarnej – naruszenie dyscypliny służbowej, zasad etyki zawodowej, honoru, godności i dobrego imienia służby.

Ze względu na okoliczność, że rodzaje kar dyscyplinarnych stanowią materię ustawową niezbędne jest określenie bezpośrednio w ustawie ich katalogu (art. 135). Proponuje się skreślenie przepisu umożliwiającego wymierzenie przez przełożonego właściwego w sprawach dyscyplinarnych kary zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, która orzekana jest przez kolegia do spraw wykroczeń oraz sądy (art. 136 ust. 3). Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 237 Konstytucji w sprawach o wykroczenia kolegia do spraw wykroczeń będą orzekać do 17 października 2001 r.

Praktyka stosowania kar dyscyplinarnych uzasadnia wprowadzenie przepisów umożliwiających wymierzanie kar dyscyplinarnych w wyniku wznowienia postępowania dyscyplinarnego, jeżeli upłynął okres przedawnienia karalności. Projektowany przepis (art. 137 ust. 2a) umożliwia wymierzenie kary dyscyplinarnej w wyniku wznowienia postępowania, pod warunkiem, że kara nie będzie wyższa od wymierzonej w postępowaniu, które zostało wznowione. Przepis zawarty w art. 137 ust. 3 ma na celu usunięcie luki prawnej i dostosowuje przepisy ustawy o Straży Granicznej do norm zawartych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia poprzez określenie, że przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa lub wykroczenia. Proponowany art. 138 ust. 6 wprowadza zasadę przejęcia właściwości do rozpatrzenia sprawy o wykroczenia w sytuacji, gdy postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby.

Konstytucja RP w art. 53 gwarantuje wolność sumienia i wyznania, która obejmuje uprawianie kultu i uczestnictwo w obrzędach religijnych. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. Nr 29, poz. 155 z późn. zm.) wolność wyznania obejmuje swobodę wyrażania religii również zbiorowo i publicznie. Zgodnie z generalną zasadą wyrażoną w art. 27 ust. 2 przedmiotowej ustawy korzystanie przez kościoły i inne związki wyznaniowe ze swobody działania odbywa się zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami. W związku z powyższym projekt przewiduje upoważnienie dla ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w porozumieniu z przedstawicielami właściwych kościołów, w drodze rozporządzenia, szczegółowego sposobu sprawowania działalności duszpasterskiej w Straży Granicznej.

III. Organizacja Straży Granicznej.

Proponuje się rozdzielenie form tworzenia oddziałów oraz granicznych placówek kontrolnych, strażnic i dywizjonów (art. 6). Największe jednostki organizacyjne Straży Granicznej – oddziały Straży Granicznej tworzone byłyby w drodze rozporządzenia.

Graniczne placówki kontrolne, strażnice oraz dywizjony (a także inne jednostki organizacyjne Straży Granicznej – ośrodki szkolenia) tworzyłby Komendant Główny Straży Granicznej w drodze zarządzenia. Obowiązujące ustawodawstwo dopuszcza tworzenie organów administracji rządowej w drodze aktu niższej rangi niż rozporządzenia (art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji,

art. 25 ustawy o NIK). Taka konstrukcja prawna umożliwi elastyczne dokonywanie zmian w strukturze organizacyjnej Straży Granicznej.

Proponuje się określenie zakresu działania Komendanta Głównego Straży Granicznej. (art. 3a). Analogiczne regulacje zawarte są w szeregu ustawach dotyczących centralnych organów administracji rządowej m.in. w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. Nr 81, poz. 400 z późn. zm.). Wejście w życie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483 z późn. zm.) i objęcie korpusem służby cywilnej także urzędników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej wymaga odpowiedniego uzupełnienia przepisu ustawy o Straży Granicznej poprzez wskazanie w niej ustawy o służbie cywilnej. Ze względu na specyfikę Straży Granicznej zadania przewidziane w ustawie o służbie cywilnej dla dyrektora generalnego urzędu wykonywać będzie Komendant Główny Straży Granicznej. Regulacja taka występuje w ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 72, poz. 802 z późn. zm.).

Ustawa o Straży Granicznej przewiduje w art. 4 włączenie tej formacji w skład Sił Zbrojnych RP w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Za zmianą obowiązującej regulacji przemawia fakt, że Straż Graniczna jest odrębną formacją, zbliżoną do Policji, która ma ściśle określone zadania własne – ochrona granicy państwowej oraz organizacja i kontrola ruchu granicznego. Sprawność tej formacji opiera się na odrębnej strukturze organizacyjnej, odmiennej od struktury Sił Zbrojnych. Ze względu na liczebność Straży Granicznej automatyczne włączenie tej formacji w skład Sił Zbrojnych RP nie zmieniłoby w sposób znaczący zasobów będących w dyspozycji Sił Zbrojnych. Skutkiem zaś będzie utrata sprawnej administracji specjalnej.

Z powyższych względów projekt przewiduje możliwość włączenia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w skład Sił Zbrojnych RP wyłącznie w razie ogłoszenia mobilizacji lub stanu wojny z powodu zbrojnej napaści na terytorium państwa. Proponowana regulacja umożliwi włączenie jednostek Straży Granicznej w strukturę militarną w przypadku objęcia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działaniami zbrojnymi. Warunki i sposób włączenia jak też zasady współdziałania Straży Granicznej z Siłami Zbrojnymi RP określone zostaną w drodze rozporządzenia.

Podkreślić należy, iż w obecnym stanie prawnym żadna z formacji uzbrojonych w czasie wojny nie staje się z mocy prawa częścią Sił Zbrojnych. Argumenty te przemawiają za zmianą dotychczasowej regulacji.

- IV.** Konsekwencją wejścia w życie w dniu 1 kwietnia 1999 r. ustawy o działach administracji rządowej (Dz.U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928) jest zmiana art. 3 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej poprzez zastąpienie podległości nadzorem sprawowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nad działalnością Komendanta Głównego Straży Granicznej. Zgodnie bowiem z art. 29 ust. 3 ustawy o działach administracji rządowej minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad Strażą Graniczną. Wejście w życie ustawy o działach administracji rządowej wymaga także dostosowania nazw naczelnych organów administracji rządowej do terminologii przyjętej w tej ustawie.

Wejście w życie nowego kodeksu karnego wymaga zastąpienia kar dodatkowych środkami karnymi. Odpowiednich zmian wymagały także przepisy odwołujące się do instytucji inwalidztwa oraz rent przysługujących z tego tytułu.

Wejście w życie ustawy w projektowanym kształcie spowoduje dodatkowe koszty dla budżetu państwa wiążące się z wprowadzeniem dla funkcjonariuszy Straży Granicznej wykonujących stałe zadania służbowe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ryczałtu na pokrycie kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków (art. 117b ust. 1) Koszty związane z wprowadzeniem ryczałtu dla funkcjonariuszy szacuje się na kwotę 13.425.000 zł.

Należy jednak zaznaczyć, iż projekt przewiduje wejście w życie stosownej regulacji dopiero z dniem 1 stycznia 2002 r. Rozwiązanie takie pozwoli na uwzględnienie powyższych kosztów w budżecie państwa w części przewidzianej dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Wysokość ryczałtu będącą pochodną czasu wykonywania przez funkcjonariusza zadań określi w drodze rozporządzenia Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (art. 117b ust. 2). Tego rodzaju regulacja zawarta jest w ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (art. 57).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i stanowi realizację Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**
Jacek Saryusz-Wolski

Sekr.Min.JSW / 444 / 2000 / DHP-jb

Warszawa, 12.06.2000

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (RM-10-66-00), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedłożony projekt ustawy ma na celu między innymi określenie zadań Straży Granicznej w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń. Projekt przewiduje także przyznanie Straży Granicznej uprawnień do prowadzenia działań operacyjno-rozpoznawczych. Ponadto, projektowana regulacja uprawnia Straż Graniczną do prowadzenia tzw. zakupu kontrolowanego w przypadku przestępstw organizowania przekraczania granicy państwowej innym osobom oraz przestępstw przeciwko działalności instytucji publicznych, polegających na biernym i czynnym łapownictwie. Funkcjonariuszom Straży Granicznej proponuje się prawo korzystania z uprawnień poza obszarem strefy nadgranicznej. Rozwiązanie takie ma zapewnić skuteczniejsze zapobieganie nielegalnemu przekraczaniu granicy i nielegalnej imigracji. Straż Graniczna otrzymuje także uprawnienia do uzyskiwania danych w zakresie sieci telekomunikacyjnych. Wprowadzono także przepis nadający funkcjonariuszom Straży Granicznej podstawę do korzystania z danych zawartych w systemach ewidencyjnych.

Problematyka regulowana w przedłożonym projekcie jest w przepisach prawa Unii Europejskiej regulowana przede wszystkim przez Układ z Schengen oraz Konwencję Wykonawczą do Układu z Schengen, jak też przez akty prawne będące częścią dorobku prawnego Schengen. Można w tym kontekście wymienić Deklarację Komitetu Wykonawczego w sprawie współpracy między służbami odpowiedzialnymi za dokonywanie kontroli granicznych (SCH/Com-ex(93) decl 6-14.12.93) oraz Decyzję Grupy Centralnej w

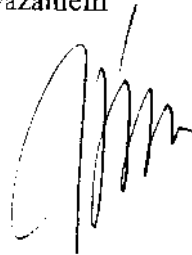
sprawie planu działania na rzecz zwalczania nielegalnej imigracji (SCH/Com-ex(98)37 def. 2). Wymienione akty prawne zakładają przede wszystkim zdolność służb granicznych do skutecznego działania w zakresie zwalczania nielegalnej imigracji i skutecznej ochrony granic zewnętrznych.

Dostosowanie systemu ochrony granicy państwowej do wymogów wspólnotowych jest jednym z priorytetów w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa (NPPC) na rok 2000. NPPC przewiduje, iż dla realizacji wspomnianego priorytetu niezbędne jest znowelizowanie ustawy o Straży Granicznej. Nowelizacja ta, zgodnie z NPPC powinna pozwolić na ulepszenie systemu ochrony granicy i zagwarantowanie skutecznej ochrony przed nielegalną migracją oraz innych rodzajów przestępczości granicznej. Ponadto, dostosowaniu do przepisów prawa Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim do dorobku prawnego Schengen, powinny ulec procedury kontroli ruchu granicznego na granicy zewnętrznej, a Straż Graniczna powinna zostać wyposażona w odpowiednie zaplecze logistyczne. Nowelizacja ta, zgodnie z NPPC powinna pozwolić na ulepszenie systemu ochrony granicy i zagwarantowanie skutecznej ochrony przed nielegalną migracją oraz innych rodzajów przestępczości granicznej. Ponadto, dostosowaniu do przepisów prawa Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim do dorobku prawnego Schengen, powinny ulec procedury kontroli ruchu granicznego na granicy zewnętrznej, a Straż Graniczna powinna zostać wyposażona w odpowiednie zaplecze logistyczne.

Należy uznać, że przedłożony projekt ustawy uwzględnia powyższe wymagania, zbliżając tym samym polskie przepisy prawne do dorobku prawnego Unii Europejskiej w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

W konkluzji stwierdzam, że przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej jest zgodny z prawem Unii Europejskiej oraz z Narodowym Programem Przygotowania do Członkostwa.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości

Pan Marek Biernacki
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 29 czerwca 2000 r.

Cena - 2,01 zł + 22% VAT

